

*A Magyar Akkreditációs
Bizottság tíz éve
1993-2003*

A Magyar Akkreditációs Bizottság független tanácsadó testület, amelyet a magyar felsőoktatásban a képzés és a tudományos tevékenység minőségének hitelesítésére és a minősítés elvégzésére az Országgyűlés felhatalmazása alapján a Kormány hozott létre (Felsőoktatási törvény 81. és 82. §).

A MAB tagjai

A MAB testülete a tagokból és felkért szakértőkből áll. A MAB 30 szavazati joggal rendelkező tagját (Plénium) a MAB-ról szóló kormányrendelet szerint a felsőoktatási intézmények, az akadémiai kutatóintézetek, és a különböző felhasználói szervezetek javaslata alapján az oktatási miniszter felterjesztésére a miniszterelnök bízza meg, hároméves időtartamra. A Plénium az egyes szakterületek képviselőinek megfelelő biztosítására tanácskozási joggal további tagokat hívhat sorai közé. A hallgatói szervezeteket a HÖÖK és a DOSZ részéről egy-egy meghívott tag képviseli, szavazati jog nélkül.

Az állandó (3 évre felkért) szakértők tudományáganként bizottságokat alkotnak, akik mellé a MAB bizonyos esetekben további szakértőket kér fel, pl. intézményi akkreditációs látogató bizottságokba, szaklétesítési és szakindítási kérelmek, egyetemi és főiskolai tanári pályázatok, stb. véleményezésére.

A MAB feladatai

A MAB-nak **döntési jogköre** van az egyetemeken működő **doktori iskolák** tekintetében. Ezzel kapcsolatos tevékenysége:

- Alakulni kívánó doktori iskolák előakkreditációja.
- Korábban működő doktori programokból szerveződő doktori iskolák ideiglenes és végleges akkreditációja (2001-ig).
- Annak meghatározása, hogy adott egyetem mely tudományágban folytathat doktori képzést, ítélt oda doktori fokozatot. (A tudományágakat kormányrendelet sorolja fel.).
- Működő doktori iskolák akkreditációja (2003-tól).

A MAB továbbá **állást foglal** a felsőoktatás minőségét érintő kérdésekben. E feladatkörén belül véleményt nyilvánít az oktatási miniszter, az FTT, vagy felsőoktatási intézmény kérésére egyebek között:

- Felsőoktatási intézmény és kar létesítéséről, illetőleg elismeréséről;
- Szakok képesítési követelményeiről;
- Alapképzésben a szakindítási engedély megadásáról;
- Külföldi felsőoktatási intézmény magyarországi működésének engedélyezéséről;
- Az egyetemi, illetve a főiskolai tanárok kinevezéséről;

- A tudomány- és művészeti ágakról, melyekben a szakirányú továbbképzés és a felsőfokú szakképzés (AIFSZ) feltételei adottak egy-egy felsőoktatási intézményben;
- **Nyolcévenként hitelesíti** (akkreditálja) az egyes felsőoktatási intézményekben a képzés és a tudományos tevékenység minőségét.

A MAB tehát kizárólag a doktori iskolák tekintetében rendelkezik döntési joggal, a többi esetben véleményt nyilvánít. Nem ad ki engedélyeket és nem zár be nem megfelelően működő szakokat, azonban erre javaslatot tehet a miniszternek.

A fenti feladatain kívül a MAB további **javaslattevő** funkciót is ellát. Megvitatja a magyar felsőoktatás minőségét érintő átfogó, általánosabb kérdéseket, állást foglal és jobbitó szándékú javaslatokat fogalmaz meg az oktatáspolitikai és az oktatásirányítás számára. **Tanácsadó** funkciójában a MAB a beérkező akkreditációs anyagok és információk, s az akkreditációs vizsgálatok alapján a minőség javítását célzó tanácsokat fogalmaz meg a vizsgált intézmények/programok számára.

A MAB története és eredményei

A MAB elődje, az **Ideiglenes Országos Akkreditációs Bizottság** 1992 novemberében jött létre az egyetemeken által benyújtott PhD programpályázatok értékelésére. Az 1993-as Felsőoktatási törvény felhatalmazása alapján a Bizottság feladatköre az *intézményakkreditációval* és *programakkreditációs* feladatokkal (szaklétesítés és indítás, képesítési követelmények véleményezése) is bővült. A Felsőoktatási törvény az immár **Országos Akkreditációs Bizottság** alapvető feladataként szabta „a felsőoktatásban a képzés, a tudományos tevékenység színvonalának folyamatos ellenőrzését és a minősítés elvégzését” (80. § (1)).

A MAB elkészítette a teljes magyar felsőoktatás **minőségi leltárát**, melynek során többek között 89 működő intézményt, 68 egyetemi és főiskolai kart, közel 2000 szakot és 200-nál több felsőfokú szakképzést vizsgált meg. A magyar felsőoktatás minőségi helyzetéről általánosságban elmondható, hogy a szakok közel egy negyede nemzetközi színvonalú és összesen mintegy 70%-a megállta a minőségi vizsga próbáját. A maradék 30% jelentős része sem problematikus, mert éppen új szakokról van szó, vagy a hiányosságok javíthatók. Az intézmények karai negyedének-harmadának megújulása jelentős frissülést jelez, és általában megteremtette a minőség javításának feltételeit is.

A Felsőoktatási törvény 2000. nyarán elfogadott módosításával a MAB újabb feladatot kapott, az **egyetemi és főiskolai tanári pályázatok** véleményezését. A Bizottság 2000-2003. között összesen 594 egyetemi- és főiskolai tanári pályázatot véleményezett, melyek közül 404-et talált támogatásra érdemesnek.

A MAB 2003-ban mintegy 800 szak **éves jelentését** véleményezte. Az éves jelentésekben az intézmények bemutatják az oktatott szakokon a képesítési követelmények érvényesülését és a MAB szakmai követelményrendszerének való megfelelést. Az évente friss információkkal aktualizált jelentések tájékoztatnak az intézményekben folyó képzések minőségéről, és a minőség javítását célzó fejlesztésekről.

Módszerek és szabályok

A MAB működése a szervezeti és működési szabályzaton alapszik, a programok és intézmények minőségének megítélése pedig az **akkreditációs minimumkövetelmények** alapján történik. A jelenleg érvényes követelményrendszer elsősorban a bemeneti feltételek – oktatói háttér, tanterv, infrastruktúra – meglétét vizsgálja. A MAB folyamatosan tér át az elsajátított tudás és a diploma piacképességének vizsgálatára.

A MAB határozatait az egyes tudományági **bizottságok** (vagy ad hoc bizottságok) javaslatai alapján a **Plénum** hozza. A tudományági bizottságok **szakértőket** kérnek fel az akkreditációs beadványok véleményezésére, álláspontjukat e vélemények birtokában alakítják ki. Intézmény-akkreditáció esetén mindig, programakkreditációnál pedig szükség esetén a MAB látogató bizottságokat szervez, amelyek a helyszínen győződnek meg az akkreditációs minimumfeltételek teljesüléséről. Speciális intézmények és programok akkreditációjakor a MAB külföldi szakértőt is felkérhet. Az intézmény-akkreditáció a nemzetközileg jól bevált **önértékelés-látogatás-értékelő jelentés** módszerrel történik.

A MAB saját működését 1999-2000-ben értékeltette egy külső, nemzetközi szakértői bizottsággal. E bizottság javaslatait is figyelembe véve 2002 januárjában fogadta el **Stratégiai tervét**.

A MAB tagjai nem főállásban látják el feladatukat, hanem emellett a felsőoktatás és a tudományos kutatás, illetve a szakmai élet különböző szinterein tevékenykednek. Az ebből a helyzetből eredő etikai kérdések és problémák kezelésére szolgál a MAB **Etikai kódexe**, mely megfogalmazza a MAB által képviselt értékeket, szabályozza az összeférhetetlenséggel és a befolyással kapcsolatos kérdéseket, valamint biztosítja a testület morális egységét.

Kapcsolatok

A MAB rendszeres kapcsolatokat ápol a felsőoktatási intézményekkel, az Oktatási Minisztériummal, s a magyar felsőoktatás fontos további szereplőivel. (Felsőoktatási Konferenciák, Felsőoktatási és Tudományos Tanács, HÖÖK, DOSZ, stb.)

A nemzetközi szakmai porondon a fontosabb szervezetekben képviselteti magát, például az **ENQA**-ban (*European Network for Quality Assurance in Higher Education*) és az **INQAAHE**-ban (*International Network of Quality Assurance Agencies in Higher Education*). A kelet-közép európai régióban a MAB meghatározó szerepet játszik, a régió felsőoktatási minőségbiztosítási szervezeteinek együttműködését koordináló **CEE Network** (*Central and Eastern European Network of Quality Assurance Agencies in Higher Education*) is magyar kezdeményezésre jött létre.

A MAB tevékenységét a hazai és külföldi szakmai közélet prominens képviselőiből álló **Magyar Tanácsadó Testület** és a **Nemzetközi Tanácsadó Testület** segíti. A Plénium és a titkárság munkatársai rendszeresen részt vesznek nemzetközi konferenciákon, és munkájuk eredményét publikációk formájában bocsátják a hazai és külföldi szakmai közvélemény rendelkezésére.

A MAB szerepe az átalakuló felsőoktatásban

A magyar felsőoktatás modernizálása és az Európai Felsőoktatási Térséghez való csatlakozásunk újabb kihívások elé állítják a MAB-ot. A MAB szakértői többek között részt vesznek az ún. *“Bolognai folyamat”*-ban kidolgozásra kerülő kétciklusú képzési rendszer előkészítésében.

A MAB-nak folyamatosan felül kell vizsgálnia követelményeit, értékelési módszereit. Az értékelés eddig engedélyezési javaslatot vagy annak megtagadását, esetenként meghatározott feltételek melletti ideiglenes engedélyezést célzott meg, azonban a hangsúly a jövőben egyre inkább az intézmények belső minőségbiztosítási rendszerének értékelésére helyeződik. A MAB reményei szerint a jövőben az akkreditációt kiegészíti és egyre inkább helyettesíti majd az intézmények saját minőségbiztosítása, miközben az akkreditáció tanácsadással egészül ki. Ennek megfelelően a MAB a hatóságyszerű működés látszatát elkerülve az intézmények, a hallgatóság és a felsőoktatás legszélesebb társadalmi környezetének őszinte partnere kíván lenni a magyar felsőoktatás minőségbiztosításában és minőségfejlesztésében.

Magyar Akkreditációs Bizottság

1146 Budapest, Ajtósi Dürer sor 19-21.

Telefon: 344-0314

Fax: 344-0313, 348-8157

titkarsag@mab.hu

http://www.mab.hu

A kiadvány szerkesztője: Gémes Attila

gemes@mab.hu

Felelős kiadó: Szántó Tibor

Nyomdai munkálatok: Alfaprint Nyomdaipari Kft

Felelős vezető: Barabás Gábor

Megjelent: 2003. október
